

Gemeentepolitie Amsterdam

UNIFORMPOLITIE.
BUREAU BEWAPENING, KLEDING
UITRUSTING EN MOBIELE EENHEID

Geweldsaanwending door
politie-ambtenaren in
Amsterdam in 1985.

48

5518

Juli 1986.

1. Inleiding.

Ter informatie van de hoofdcommissaris doe ik u hierbij toekomen een overzicht van de geweldsaanwending door leden van de gemeentepolitie Amsterdam, door leden van de vaste bijstand der Koninklijke Marechaussee en de daarmee verband houdende voorvallen in het jaar 1985.

In tegenstelling tot voorgaande jaren komt in het overzicht niet alleen de vergelijking met het voorgaande jaar naar voren, maar is getracht een overzicht te geven over de jaren 1981-1985 (speciale dank gaat uit naar J. Dekker, administratie BKU en ME, die heeft zorggedragen voor alle cijfermatige tabellen in dit overzicht). De bedoeling hiervan is om eventueel aan te geven of er tendenzen zitten in de mate van geweldgebruik en de wijze waarop geweld wordt gebruikt. Er is zoveel mogelijk een uitsplitsing gemaakt naar de verschillende districten en specialistische onderdelen, zodat de betrokkenen kunnen bekijken hoe hun afdeling zich ontwikkeld in de geweldsaanwending.

2. Geweldsaanwending olv een hogere in rang:

13 t/m 18 januari 1985: oefening "Reforger".

Voorgeschiedenis: Tussen 13 en 18 januari hield de NAVO een grootscheepse materiaalverplaatsing "oefening Reforger". Gezien het militaire karakter van de oefening, bestond er de dreiging van verstoring van de openbare orde door tegenstanders van de NAVO en militarisme in het algemeen. Een gedeelte van de oefening vond plaats in het westelijk havengebied te Amsterdam. Derhalve werd ook de politie Amsterdam ingezet.

Inzet: vier pelotons ME en bijstand uit het land
verkenningseenheden.
ruiterij
hondengeleiders

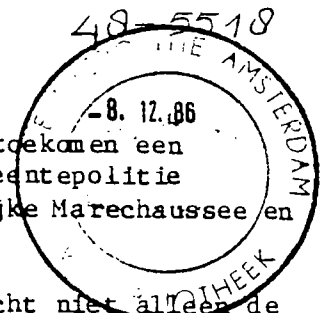
Afloop: Gehele oefening zonder problemen verlopen.

30 mei - 1 juni: Bezoek president Von Weiszäcker.

inzet: 2 pelotons ME
aanhoudingseenheden
vredes-surveillance
waterwerper

Voorgeschiedenis: Op genoemde datum bezocht de president van de Duitse Bondsrepubliek Von Weiszäcker Amsterdam. Vrees bestond dat dat dit bezoek zou leiden tot ongeroemdheden in verband met de dodenherdenking 40 jaar geleden. Ook bestond vrees dat de Rote Armee Fraction wellicht actie zou ondernemen.

Afloop: Het gehele bezoek verliep betrekkelijk rustig. Wel werden er enige aanhoudingen gepleegd door de Uniformdienst van District 2 o.a voor het brengen van de Hitlergroet. Daadwerkelijk optreden van de ME was niet noodzakelijk. Door leden van het vredesdetachment werd echter wel een charge uitgevoerd.

24 oktober 1985: ontruiming Schaepmanstraat 59-I en vervolg

Op donderdag 24 oktober 1986 werd het pand Schaepmanstraat 59-I, in de Staatsliedenbuurt ontruimd. Na een aanvankelijk geslaagde ontruiming werd het pand heroverd door de kraakbeweging van de Staatsliedenbuurt.

Tijdens deze herkraak werd een kraker door een politieman in de arm geschoten.

Amsterdam stond aan het begin van een roerig weekeind.

Op vrijdag 25 oktober werd bekend gemaakt dat een arrestant van het gebeuren in de Schaepmanstraat was overleden.

Op zaterdag 26 oktober 1986 werd een demonstratie gehouden tegen de dood van deze kraker en tegen het politiegeweld in het algemeen. Deze demonstratie liep echter uit op een rel, waarbij door de politie diverse charges werden uitgevoerd en traangas werd gebruikt. De demonstranten gooiden met stenen en ander gooi materiaal.

's Nachts bediende de kraakbeweging zich van guerillataktieken, welke zich nog niet eerder in Amsterdam hadden voorgedaan. Het gebouw van de dienst parkeerbeheer aan de Stadhouderskade ging door toedoen van een brandbom in vlammen op en aan district 2 werden twee surveillanceauto's door vlammen verwoest. Elders in de stad werden brandbommen gegooid in gebouwen van diverse gemeentelijke instellingen o.a. politie en huisvesting.

In totaal deden zich 72 incidenten, van dergelijke aard, voor naar aanleiding van de ontruiming in de Schaepmanstraat en de dood van Hans Kok.

Tijdens en na deze incidenten is door de politie diverse malen gecharcheerd.

Op zaterdag 26 oktober 1986 is er traangas gebruikt. Diverse mensen werden aangehouden.

Inzet: diverse pelotons ME en bijstand uit den lande.

Aanhoudingseenheden
Ruitery
Hondengeleiders

Voetbalgebeuren 1985.

Naast bovengenoemde optredens eist ook het voetballen in Amsterdam de nodige aandacht. Het betreft hier voornamelijk de zogenaamde "A-wedstrijden". Dit zijn wedstrijden tegen clubs, van welke het bekend is dat, zij evenals Ajax een supportersclub hebben welke in het verleden aanleiding hebben gegeven tot rellen voor, tijdens en na de wedstrijd.

19 mei 1985: Ajax-Feyenoord.

Inzet: 3 pelotons ME
ordedetachment
aanhoudingseenheden
ruiterij

verloop: Voor en na de wedstrijd diverse wanordelijkheden (vernieling van auto's op de Stadionkade).
De ME was genoodzaakt om diverse charges uit te voeren om de rust te herstellen.
Diverse aanhoudingen gepleegd.

9-11 augustus 1985: Amsterdam 710-toernooi

inzet: 2 pelotons ME
hondengeleiders
ruiterij
ordedetachment

verloop: zonder problemen

28 augustus 1985: Ajax-PSV.

inzet: 3 secties ME
ruiterij
hondengeleiders
ordedetachment

verloop: supporters zonder gebruik wapenstok, met enige moeite uit elkaar gehouden.
Drietal supporters aangehouden.

6 oktober 1985: Ajax-Feyenoord.

inzet: 3 pelotons ME
ordedetachment.
aanhoudingseenheden
hondengeleiders
ruiterij

verloop: diverse ongeregeligheden voor/tijdens en na de wedstrijd.
De ME, ruiterij en hondengeleiders pleegden diverse charges om de rust enigszins te handhaven. Ook de ordebussen van de distrikten traden enkele malen op om de orde te handhaven.
Door een lid van de aanhoudingseenheid werd een waarschuwingsschot gelost.
Diverse supporters van beide partijen werden aangehouden.

Alcoholverbod

Bij sommige A-wedstrijden in den lande heeft men geëxperimenteerd door een zogenaamd "alcoholverbod" in te stellen wat inhoudt dat tot het laatste signaal van de wedstrijd geen alcoholhoudende drank mag worden geschonken in het desbetreffende stadion.

Dit alcoholverbod is er gekomen naar aanleiding van het ontstaan van het zogenaamde Landelijk Overleg Voetbalvandalisme (LOV). Dit overleg kwam tot de conclusie dat het overmatige alcoholgebruik door de supporters één van de belangrijke oorzaken is van het voetbal"vandalisme".

De wedstrijd Ajax-Utrecht in het seizoen 1985-1986 heeft reeds aangetoond dat dit alcoholverbod inderdaad positief werkt in de bestrijding van het voetbalvandalisme, zodat in de toekomst van dit middel iets verwacht mag worden.

GEWELDRAPPORTAGES 1985.

1. ERNSTVUUR: (gevallen waarin daadwerkelijk is geschoten).

	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
1.1 <u>AANTAL GEVALLEN</u>	22	20	28	22	16	10
In justitiële zin	20	18	23	13	9	8
Afschieten dier		1		1	1	
Gerechtvaardigd	16	10	10	9	6	4*
Foutief ontladen etc	2		4	5	6	2
Tijdens worsteling		1	1	3		

Uit de cijfers blijkt dat t.o.v. 1980 er een daling heeft plaatsgevonden van 12 gevallen (=55%) van het aantal ernstvuurgevallen. Ten opzichte van 1984 heeft er een daling plaatsgevonden van 6 gevallen. Van 16 gevallen in 1984 naar 10 gevallen van ernstvuur in 1985.

*Het beeld van het lage aantal gerechtvaardigde gevallen van ernstvuur in 1985 is enigszins vertekend:

- een geval van ernstvuur is nog in behandeling.
- De huidige geweldsbepalingen zijn zodanig dat eerdere ernstvuurgevallen als foutief zouden zijn beoordeeld, die nu volgens de oude geweldsbepalingen als accoord zijn bevonden

1.2 DE SCHUTTERS: (bij de justitiële gevallen)

	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Aantal schutters	22	19	28	19	10	11
Leden Gempo A'dam	20	14	23	13	8	11
aantal UP in unif.	15	11	11	10	4	8
aantal UP in burger	1	1	6	1	1	
aantal Verk. Pol	1	1	2		1	2
aantal Recherche	3	1	4	2	2	1
Bijstand KMAR	2	3	5	1		
Korps RP A'dam					1	
Anders		1		3	1	
Gemiddelde leeftijd	29	26	30	26	30	28

1.3. DE SCHUTTERS INGEDEELD NAAR DISTRICT OF SPECIAAL ONDERDEEL:

	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
District 1	1	2	1			
District 2	2	1	5	3		4
District 3	6	4	6	1	1	
District 4		3		2	2	
District 5	1	2	1	2	2	1
District 6	3	2	2	3	3	1
District 7	2		5	5	3	
District 8	*	*	*	*	*	1

* District bestond nog niet

CUP (BKU en ME, HG BW, ruitelij)	2			1		
Verkeerspolitie (incl. districtsver- keersdienst)	1	1	2		1	3
Recherche (incl. districts- recherche)	3	1	5	5	3	1
Marechaussee	2	3	5	2		
Overig (RP, trans- porteurs etc.)		1	1	3	2	

1.4. HET SCHOT

	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Aantal schoten	41	30	56	38	20	13
Waarschuwingsschot	11	20	32	9	8	4
Gericht schot	28	9	19	21	6	7
Ongewild schot	2	1	5	8	6	2
<u>Gerichte schoten:</u>						
afstand 0 - 5 meter	15	4	8		5	5
afstand 5 -10 meter	6	3	8			
meer dan 10 meter	7		3	20		
afstand onbekend		2		1	1	2

Uit de cijfers blijkt dat de tijdens de vuurwapenopleiding getrainde noodweerhoudingen op drie en zeven meter zeer belangrijk zijn. In bijna alle gevallen is er geschoten op minder dan 5 meter (uitgezonderd 1983).

Opvallend is dat het aantal schoten t.o.v. aantal gevallen van ernstvuur ook drastisch is gedaald.

In 1980 39 waarschuwings- en gerichte schoten in 20 gevallen, terwijl in 1985 11 schoten in 8 gevallen van ernstvuur werden gelost.

1.5 DE VERDACHTEN: voor zover bekend.

	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Jongste verdachte	15	16	16	15	17	21
Oudste verdachte	34	42	41	42	40	41
Gemiddelde leeftijd	24	27	25	28	28	28

1.6 HET GEVOLG:

	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Verdachte(n) gedood	2	1	1			
Verdachte(n) gewond	6	1	7	5	2	2
Politie ambt gedood	1		1			
Politie ambt gewond			1			1
Dier dood		1	1	2	2	

In tegenstelling tot voorgaande jaren zijn in deze telling ook de gevolgen van ongewilde schoten meegeteld.

De gevolgen van het gebruik van het vuurwapen zijn ook de laatste jaren sterk verminderd. Vanaf 1983 is niemand meer overleden door een politiekogel.

BUITEN DIENSTTIJD

	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Justitiële gevallen	1		
Ongewilde schoten	2	4	

1.7 WELK STRAFBAAR FEIT WAS AANLEIDING VOOR DE BETREFFENDE POLITIEAMBTENAAR OM ZIJN VUURWAPEN TE TREKKEN EN DAADWERKELIJK TE SCHIETEN? NAAST DE STRAFBARE FEITEN KAN ER SPRAKE ZIJN VAN NOODWEER (ART 41 SV) OF VAN EEN DER BEPALINGEN VAN DE GEWELDSINSTRUCTIE NAMELIJK ARTIKEL 23 VAN DE AMBTSINSTRUCTIE.

41/23 Ambts. noodweer/vuurwapengevaarlijke verdachte
 141 verstoring openbare orde
 180/181/182 geweld/bedreiging ambtenaar
 284/285 dwang/dreigen met geweld
 287 doodslag/poging tot
 300-309 mishandeling
 310/311 diefstal/met braak
 312 diefstal met geweld
 350 vernieling
 443 Buitengewoon politievoorschrift

	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
41/23 Ambtsinstructie	7	7	8	4	3	
180/181/182	1					
284/285			1	2	1	
287	2	1	2			
300/309		1	2		1	1
310/311	6	4	5	4	1	
312	1	1	1	2		1
350						
443						
Vuurwapenwet						
overig	5	6	9	10	10	8

Onder overig dient te worden verstaan: aanval van hond, tijdens voetbalgebeuren, tijdens ontruiming, ongewild schot, "grap van een verdachte" etc. etc. Het zijn die gevallen welke niet onder eerder genoemde categorieën vallen.

2. DREIGEN DIENSTPISTOOL: (Het dreigen met het dienstwapen zonder daadwerkelijk te schieten. Het ter eigen veiligheid ter hand nemen valt buiten deze tabel.)

2.1 <u>AANTAL GEVALLEN</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
dreigen pistool	55	129	154	127	104
Gerechtvaardigd	41	102	132	123	92*

* = 5 gevallen zijn in behandeling en nog niet beoordeeld.

De aanzienlijke stijging tussen 1981 en 1982 is enigzins vertekend. Er is meer sprake van een administratieve stijging door de verplichting tot rapporteren van dreigen met dienstpistool en het feit dat tijdens de lessen geweldsbepaling gewezen werd op deze plicht.

2.2 <u>DE AMBTENAREN:</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Aantal ambtenaren	107	274	232	265	202
Aantal UP uniform	82	184	140	190	131
Aantal UP burger	17	39	51	40	47
Aantal Recherche	5	42	22	23	16
Aantal Verkeersp	1	3	1	6	4
Met bijstand KMAR	2	5	18	6	2
Overig		1			2

De enige stijging zit bij de uniformpolitie gekleed in burger namelijk van 40 gevallen waarin gedreigd werd met een vuurwapen naar 47 gevallen (=een stijging van 17%).

Ook blijkt dat er bijna altijd sprake is van een dubbel aantal ambtenaren die dreigen met een vuurwapen t.o.v. het aantal gevallen waarin sprake is van dreigen met een vuurwapen. In praktijk betekent dit dat er verschillende politieambtenaren tegelijk hun wapen trekken.

	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Gemiddelde leeftijd	26	27	26	26	27
Aantal dienst jaren			5	5	5
2.3 <u>DE GEVOLGEN:</u>			<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Aanhoudingen			147	140	134

Hieruit blijkt dat het dreigen met het vuurwapen in de meeste gevallen leidt tot een aanhouding.

2.4 DE VERDACHTEN: voor zover bekend.

	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Jongste verdachte	14	14	16	13	15
Oudste verdachte	38	60	57	45	54
Gem leeftijd verd.	26	27	26	25	27

2.5 VERDELING NAAR DISTRICT:

	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
District 1	1	7	15	11	7
District 2	13	34	43	36	24
District 3	6	22	20	18	13
District 4	15	22	20	22	17
District 5	12	23	21	13	11
District 6	4	16	22	16	8
District 7	4	5	13	11	18
District 8	*	*	*	*	5

* = district bestond nog niet.

In district 7 is sprake van een stijging van het dreigen met het dienstwapen namelijk van 11 naar 18 gevallen. Dit in tegenstelling tot de andere districten waarin sprake is van een daling van het aantal gevallen.

	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
<u>BUITEN/VAN/NAAR DIENSTTijd</u>	8	7	3

2.8 WELK STRAFBAAR FEIT OF ANDERE OMSTANDIGHEID WAS VOOR DE POLITIEAMBTENAAR AANLEIDING OM TE DREIGEN MET ZIJN DIENSTPISTOOL?

	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
41/23Ambts. Noodweer	25	5	
141 verstoring openbare orde	3	1	1
180/181/182 geweld/bedreiging ambtenaar	8	11	3
284/285 dwang/dreigen met geweld	30	13	18
287 doodslag/poging tot	6	8	8
300/309 mishandeling	9	8	4
310/311 diefstal/diefstal met braak	19	25	13
312 diefstal met geweld	9	12	9
350 vernieling		3	1
vuurwapenwet	34	20	20
overig (zie ernstvuur)	11	21	22
Op last meerdere	4	9	5

2.9 GECOMBINEERDE GEWELDSAANWENDING: (Gevalen waarin gedreigd is met het vuurwapen in combinatie met/voorafgegaan door andere geweldsmiddelen.)

	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
+ wapenstok	5	6	3	7	3
+ bijten diensthond	3	2	2	2	2
+ fysiek geweld	*	*	4	5	3

* = werd niet bijgehouden

Zware criminaliteit:

In 1985 werden door het bureau Zwارة Criminaliteit 75 aanhoudingen verricht, waaraan meer dan een normaal risico was verbonden.

Het arrestatieteam van het korps Rijkspolitie werd in Amsterdam het afgelopen jaar 24 maal ingezet. Hiervan was het 9 maal tbv de afdeling Overvallen en 15 keer voor een buitenkorps. (bron: jaarverslag bureau Zwارة Criminaliteit 1985 door Hip G. van Klaveren)

Het afgelopen jaar kwam van bureau Zwارة Criminaliteit en illegaal vuurwapenbezit geen enkele rapportage binnen van gebruik vuurwapen c.q het dreigen daarmee, dan wel gebruik wapenstok of ander geweldsmiddel

3. GEBRUIK WAPENSTOK:

3.1 <u>AANTAL EN AANLEIDING</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Aantal gevallen	84	70	138	98	110	80
Gerechtvaardigd				98	107	78
Ontruiming en	19	8	9	7	21	2
demonstraties/rellen	3	7	2	3	20	14
Voetbalwedstrijden	4	10	11	4	6	2
Zeedijk/Nieuwendijk		10	18	3	22	20

Uit de cijfers blijkt dat in bijna de helft van de gevallen waarin sprake is van gebruik van de wapenstok, er sprake is van relgevoelige situaties, zoals voetbalwedstrijden, ontruiming, Zeedijk etc.

3.2 <u>DE AMBTENAAR</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Aantal ambtenaren	128	205	180
UP in burger	4	5	
UP in uniform	115	181	172
Verkeerspolitie	2	4	
Recherche	3	10	2
Bijstand KMAR	4	1	3
Overig		4	3

Zoals verwacht mag worden is de Uniformpolitie in uniform de groep, die de meeste gevallen voor zijn rekening neemt.

<u>Gemiddelde leeftijd</u>	27	28	28

Evenals bij ernstvuur en dreigen met het vuurwapen blijkt dat de gemiddelde leeftijd van de betrokken politieambtenaren vrij hoog is: bij ernstvuur 27 jaar, bij dreigen 28 jaar en bij gebruik wapenstok ook 28 jaar.

3.3 <u>GEVOIG:</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Aanhoudingen	39	70	68
verdachte gewond	9	15	12

3.4 DE VERDACHTEN: voor zover bekend.

	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Jongste verdachte	14	17	16
Oudste verdachte	43	57	42
Gem leeftijd	26	30	27

3.5 LOKATIE:	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
District 1	4	3	5	6	4	2
District 2	27	25	52	31	55	40
District 3	18	14	22	14	18	12
District 4	13	10	24	10	10	7
District 5	10	4	19	21	10	6
District 6	12	13	11	11	9	6
District 7	*	1	5	5	4	7
District 8	*	*	*	*	*	

* = district bestond nog niet

De meeste gevallen van gebruik wapenstok komen voor in district 2, waarna de overige gevallen gelijkelijk over de andere districten verdeeld worden. Opvallend is wel dat alleen district 7 een stijging vertoond in het aantal gevallen van gebruik wapenstok i. t. t. de andere districten.

3.6 WELK STRAFBAAR FEIT WAS VOOR DE POLITIEAMBTENAAR AANLEIDING OM DE WAPENSTOK DAADWERKELIJK TE GEBRUIKEN?

	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
141 verstoring openbare orde	8	13	8
180 t/m 184 geweld/bedreiging ambtenaar	46	32	19
284/285 dwang/dreigen met geweld	8	1	1
300-309 mishandeling	7	11	4
310/311/312 diefstal/met braak/geweld	3	8	5
350 vernieling	1	15	1
Opiumwet		12	3
Buitengew. Pol. Voorschrift/APV/Gem. Wet	9	10	19
Overig	16	8	20
Op last meerdere		57	16

Onder de overige aanleidingen dient te worden verstaan: bij fouillering, bij een geestelijk gestoord iemand, overige strafbare feiten zoals 184 sr. en 225 sr. etc. etc.

3.7 GECOMBINEERDE GEWELDSAANWENDING: (Gevalen waarin het gebruik van de wapenstok werd gecombineerd met/voorafgegaan/gevolgd door een ander gewelddmiddel.)

	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
+ dreigen pistool	5		7	2
+ fysiek geweld	10	9	26	17
+ bijten diensthond	20	8	6	10

4. INZET DIENSTHOND:

4.1 <u>AANTAL GEVALLEN</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Aantal gevallen waarbij schade of verwonding	16	62	117	51	47	55
Ongewild bijten		12	20	9	6	6
Gerechtvaardigd				48	41	47
Ont ruiming en	1		7	2	2	1
Voetbalwedstrijden	5		7	3	3	
Demonstraties ed	1		4	2	2	8
Zeedijkacties			53	4	12	13

4.2 <u>DE AMBTENAAR</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Aantal ambtenaren	58	52	70

4.3 <u>GEVOIG:</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Verdachte gewond	27	14	16
Aanhoudingen	15	28	32
Menigte verspreid	12	5	19
Ambtenaar gewond	2	5	1

4.4 DE VERDACHTEN: voor zover bekend.

	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Jongste verdachte	20	17	15
Oudste verdachte	52	49	56
Gem leeftijd verd.	30	28	28

4.5 <u>LOKATIE:</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
District 1	2	1	1	3	1	6
District 2	2	42	83	24	32	25
District 3	1		3	6	2	3
District 4	4	4	11	3	7	5
District 5	6	12	11	8	3	6
District 6	1	1	6	1	2	6
District 7	*	2	2	6		4
District 8	*	*	*	*	*	

* = district bestond nog niet

De inzet van de diensthond is in tegenstelling tot de eerder genoemde geweldsmiddelen gestegen. In de districten 1, 3, 5, 6 en 7 is sprake van een stijging van de inzet van de diensthond. De inzet van de diensthond vond met name plaats in openbare orde problematieken. District 2 is nog altijd veruit koploper in het aantal malen dat de diensthond is ingezet, doch hier is wel een lichte daling te zien geweest in 1985.

4.6 WELK STRAFBAAR FEIT OF ANDERE OMSTANDIGHEID WAS AANLEIDING TOT DE INZET VAN DE DIENSTHOND?		1983	1984	1985
141	verstoring openbare orde	6	2	11
180/181/182	geweld/bedreiging ambtenaar	12	16	4
284/285	dwang/dreigen met geweld	2	3	2
300-309	mishandeling	1	3	1
310/311/312	diefstal/met braak/geweld		7	9
350	vernieling		1	1
	Buitengew politievoorschrift/APV/Gem.Wet	11		11
	Overig	19	15	16

4.7 GECOMBINEERDE GEWELDSAANWENDING: (GevalLEN waarin de inzet van de diensthond werd gekombineerd met/voorafgegaan/gevolgd door een ander geweldsmiddel.)

	1982	1983	1984	1985
+ dreigen pistool	2	1	2	1
+ fysiek geweld	2	2	6	4
+ wapenstok	17	8	1	10

5. FYSIEK GEWELD:

5.1 <u>AANTAL GEVALLEN</u>	1983	1984	1985
Aantal gevallen	41	71	111
Gerechtvaardigd	40	69	99

Ook het aantal gevallen dat er gebruik is gemaakt van fysiek geweld is sterk gestegen namelijk van 71 naar 111 gevallen (= een stijging van 56 %).

5.2 <u>DE AMBTENAAR</u>	1983	1984	1985
Aantal ambtenaren	49	106	156
UP in burger	1	13	19
UP in uniform	40	76	129
Verkeerspolitie		5	
Recherche	5	3	3
Bijstand KMAR	2	7	2
Overig	1	2	3

De uniformpolitie neemt een groot deel voor haar rekening. Met name het aantal gevallen in uniform is sterk gestegen, maar ook het aantal gevallen in burger gekleed neemt toe.

<u>Gemiddelde leeftijd</u>	28	25	27

5.3 <u>GEVOLG</u>	1983	1984	1985
Verdachte gewond	15	8	33
Aanhouding	24	31	76

5.4 <u>DE VERDACHTEN:</u> voor zover bekend.	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Jongste verdachte	15	16	16
Oudste verdachte	50	50	51
Gem leeftijd verd.	27	27	29

5.5 <u>LOKATIE:</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
District 1	3	5	7
District 2	12	11	47
District 3	4	7	6
District 4	9	35	22
District 5	5	5	5
District 6	3	6	14
District 7	5	2	6
District 8			4

In de districten 2,4 en 6 komen de meeste gevallen van fysiek geweld voor. District 2 is verviervoudigd en ook district 6 kent een verdubbeling. Verder kennen alle districten een stijging van fysiek geweld, met uitzondering van district 3.

5.6 WELK STRAFBAAR FEIT OF ANDERE OMSTANDIGHEID WAS AANLEIDING TOT HET GEBRUIK VAN FYSIEK GEWELD?

	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
41WS/23AI Noodweer/Vuurw.gevaarl.verd	2		2
141 verstoring openbare orde	4	2	4
180/181/182 geweld/bedreiging ambtenaar	16	32	27
266/267 belediging			4
284/285 dwang/dreigen met geweld		3	4
300-309 mishandeling	6	6	9
310/311/312 diefstal/met braak/geweld	2	7	10
350 vernieling		1	3
Wegenverkeerswet	2		9
Opiuwet	2		5
Overig	7	20	34

5.7 GECOMBINEERDE GEWELDSAANWENDING: (Gevalen waarin fysiek geweld werd gekombineerd met/voorafgegaan/gevolgd door een ander geweldsmiddel.)

	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
+ dreigen pistool		5	2
+ wapenstok	9	26	17
+ bijten diensthond	1	1	4

6. MOBIELE EENHEID:

6.1 GROOTSCHALIG OPTREDEN: (optredens waarbij geweld is gebruikt door ME)

	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Kraakacties	7	6	4	7	6	1
Demonstraties	4	7	10	3	3	
Voetbalwedstrijden	1		1		5	4

6.2 GEBRUIK TRAANGAS: (aantal acties waarbij traangas gebruikt is)

	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Gebruik traangas	6	4	4	1		1

6.3 CHARGES:

	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>	<u>1984</u>	<u>1985</u>
Wapenstok	110	34	58	20	36	14
Diensthonden	11		12	8	6	3
Ruiters	6		3			3
Traangas	55	25	27	8		2
Waterwerper	12	3	6	1		
ME voertuig	1				1	1
Stenen	2					
Dreigen dienstpistool						1

Beschikking voortgezette vuurwapenopleiding gemeentepolitie 1983.

Bij zijn brief d.d. 20 mei 1983, nummer EA83/U735 heeft de Minister van Binnenlandse Zaken nieuwe regels vastgesteld met betrekking tot de voortgezette vuurwapenopleiding van politieambtenaren en vastgelegd in de "beschikking voortgezette vuurwapenopleiding gemeentepolitie 1983".

In deze beschikking wordt voorgeschreven dat iedere politieambtenaar jaarlijks opleiding dient te volgen in de geweldsbepalingen en in andere theorie, zoals aangegeven in het programma voortgezette vuurwapenopleiding. Onder opleiding worden mede begrepen de voorbereidende praktische oefeningen en de mentale vorming.

De politieambtenaar dient aan deze opleiding jaarlijks tenminste tien uren te besteden.

Nagenoeg elk wapendragend korpslid is in de gelegenheid geweest de lessen geweldsbepalingen en benaderingstechniek te volgen. Nadat daartoe door de vuurwapendocenten een lesprogramma was samengesteld, werd in 1985 dit lespakket in een tijdsduur van 7 uren aan alle executieve ambtenaren gedoceerd.

Door de minister wordt tevens voorgeschreven dat iedere politieambtenaar jaarlijks dient deel te nemen aan de schietoefeningen met het pistool, zowel op binnen- als buitenbanen en wel tenminste jaarlijks 10 uren, verdeeld over vijf gelijkelijk over een jaar verspreide oefeningen.

In 1985 konden 6857 (7212) personeelsleden in de gelegenheid worden gesteld te schieten, hetgeen betekende 2,5 (2,5) schietbeurt per persoon bij volledige baanbezetting.

In totaal hebben 6387 personeelsleden gebruik gemaakt van hun schietbeurt. Dit komt neer op 2,4 schietbeurt per persoon.

Lawaai belasting vuurwapendocenten.

In 1984 werd geconstateerd dat de helft van de in Amsterdam werkzame vuurwapendocenten afwijkingen aan het gehoor vertoonden, kennelijk veroorzaakt door de hoge lawaai belasting op de diverse schietbanen. Nadat dit onder andere door de burgemeester van Amsterdam aan de Minister van Binnenlandse Zaken was kenbaar gemaakt is er in 1985 een landelijke werkgroep "Geluidsbelasting Vuurwapendocenten" ingesteld, waarvan ook twee vertegenwoordigers van de gemeentepolitie Amsterdam deel uitmaakten.

Gezien de snelheid waarmee de Walther P5 omscholing in 1985 plaatsvond en het aantal politieambtenaren, dat nog moet worden omschoold is de verwachting gerechtvaardigd dat eind 1986 de omscholing zal worden voltooid. Deze vertraging is het gevolg van de reeds eerder aangehaalde gehoorschade, waarna per omscholingscursus slechts 8 ambtenaren werden omschoold teneinde de gehoorbelasting zoveel mogelijk te beperken.

Uit dezerzijds uitgevoerde berekeningen is gebleken, dat de gemeentepolitie Amsterdam, naast de binnenschietbanen aan de districtsbureaus Van Leijenberghlaan, Waddenweg, Meer en Vaart en Flierbosdreef, dient te beschikken over een schietbanencomplex binnen de gemeente Amsterdam met 3 banen met elk 4 schietpunten. De verwachting bestaat dat de bouw van dit schietbanencomplex, gepland aan de Seineweg, zal starten in 1987.

Activiteiten

Tijdens het schietvaardigheidsonderricht werd en wordt ruime aandacht geschonken aan het schieten in de noodweersituatie (het zogenaamde drie-meter-noodweer, waarbij het wegslijpen voor de eigen veiligheid voorop staat alsmede het noodweerschot op ongeveer zeven-meter afstand). Tevens werd gebruik gemaakt van de schietbioscoop om ieder wapendragend korpslid te laten schieten bij duisternis en op bewegende doelen.

Tijdens de lessen geweldsbepaling en benaderingstechniek werd aandacht geschonken aan het achtervolgen, met name van motorvoertuigen, alsmede het benaderen van een object waarvan een "stil alarm" werd gemeld. Verder werd ruime aandacht besteed aan de administratieve, justitiële en disciplinaire afhandeling nadat geweld was aangewend.

In de eerste zowel als in de tweede helft van 1985 is er een start gemaakt met het opleiden van een team Geoefend Schutters. Beide teams kregen een basisopleiding gedurende drie weken waarna elke week één dag de in deze weken opgedane kennis en vaardigheid werd onderhouden en uitgebreid. Dit vereiste een aangepast programma met betrekking tot het schietvaardigheidsonderricht, de geweldsbepalingen en benaderingstechniek.

In 1985 bleek dat de Regionale Politie Opleidingsschool Noord-Holland, wegens het niet voorhanden zijn van één of meer bevoegde vuurwapendocenten, niet kon voorzien in de opleiding van de aspiranten m.b.t. geweldsbepalingen en het vuurwapenonderricht. De gemeentepolitie Amsterdam heeft toen voor een periode van 5 maanden drie vuurwapendocenten afgestaan die gezamenlijk vier dagen per week opleiding van aspiranten aan de opleidingsschool naast hun gewone werk hebben verzorgd.

Ontwikkeling van programma's voor 1986:

Naar aanleiding van gesprekken met collega's in het korps, in het bijzonder collega's die geweld hadden aangewend bleek dat de behoefte bestond aandacht te besteden aan de persoonlijke opvang van collega's direkt nadat zij geweld hadden aangewend. In samenwerking met de voormalig begeleidingsarts van het zelfhulp team, Dr. Sorell, werd over dit onderwerp een programma gemaakt. Met betrekking tot de geweldsbepaling werden er enige praktijkgevallen uitgewerkt tot casussen.

Verder werd in samenwerking met Audio-Visuele dienst en TOHD een film vervaardigd voor de schietbioscoop, waarmee op meer realistische wijze het noodweerschieten "drie-meter en zeven-meter" kan worden geoefend. Eveneens in eigen beheer van de gemeentepolitie Amsterdam wordt de afloop verfilmd van de film "Stil alarm" waarbij centraal zullen staan het betreden van panden alsmede diverse aanhoudingsprocedures.

Overigens gelden de eisen voor wat betreft het vuurwapengedeelte voor de primaire opleiding van de gemeentepolitie, ook voor de reservisten van het korps reserve gemeentepolitie (circulaire Minister van Binnenlandse Zaken, nummer EA83/U33 d.d. 4 februari 1983). Daar in gemeenten met een korps reserve gemeentepolitie veelal verschillende opvattingen omtrent bewapening, uitrusting en inzet bestaan, is door de burgemeester van Amsterdam (bij briefnummer 23/08.861 d.d. 30 september 1983) aan de Minister van Binnenlandse Zaken verzocht, een Bewapenings- en Uitrustingsbeschikking voor de reserve gemeentepolitie te doen verschijnen, zoals reeds in 1968 in het vooruitzicht werd gesteld. Blijkens vragen in de Tweede Kamer dient het FN-pistool voornamelijk gehandhaafd te blijven als vuurwapen voor het korps reserve gemeentepolitie.

Coll; PK

De Hoofdinspecteur van Politie,
Chef Bureau BKU en ME,

J.T.M. Keijzer.

